

CAL
EA958
C18

4/1981

DOCS

Achtste jaargang nr. 4
december 1981

Driemaandelijke publikatie
uitgegeven door de Canadese Ambassade
Sophialaan 7, 's-Gravenhage

LIBRARY E A / BIBLIOTHÈQUE A E
3 5036 01030088 0

CANADA VANDAAG

Het Nationale Energieplan van Canada:

LIBRARY DEPT. OF EXTERNAL AFFAIRS
MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Vooruitgang in de Uitvoering

Een belangrijk onderdeel van het Nationale Energieplan (N.E.P.), dat in 1980 door de Canadese regering werd aanvaard, is de verplichting van de federale overheid de "canadisering" van de olie- en gasindustrie te bevorderen. Deze doelstelling wordt in kringen van in Canada werkzame buitenlandse oliemaatschappijen met enige zorg bekeken.

Op 4 november jl. is in het Congresgebouw in Den Haag de "Energiedag Canada" gehouden onder de leiding van de Nederlands-Canadese Kamer van Koophandel. Deze informatiedag, bijgewoond door ruim 130 genodigden, w.o. een groot aantal leidinggevende functionarissen uit het Nederlandse aannemersgrootbedrijf, de metaalindustrie en bank- en verzekeringswezen, bood de gelegenheid kennis te nemen van de stand van zaken in de energiesector in Canada. Diverse sprekers gaven een toelichting op de ontwikkelingen en toekomstverwachtingen van bestaande projecten en nieuwe exploraties in dat land. De rol die het N.E.P. hierbij speelt kwam ter sprake in een voordracht van de heer Geoff Carruthers in zijn functie als directeur van de Directie Canadisering van het Ministerie van Energie, Mijnbouw en Bodemschatten. De overvloed aan natuurlijke rijkdommen in Canada in aanmerking genomen, zal de ongerustheid t.a.v. het N.E.P. waarvan hierboven reeds sprake was, de gemiddelde niet-Canadees wellicht enigszins vreemd voorkomen. Het plan vormt echter een weerspiegeling van de wens van alle Canadezen de kostbare olie- en gasreserves van het land te beschermen en ervoor te zorgen dat toekomstige generaties niet afhankelijk zullen zijn van import. Voorts mag het worden gezien als antwoord op de toenemende bezorgdheid over de sterke positie die buitenlandse maatschappijen innemen in de energiesector in Canada. Het N.E.P. spruit mede voort uit de bewustwording van de federale overheid dat hoewel Canada

meer energie produceert dan verbruikt en daardoor minder kwetsbaar is dan andere landen voor het door het internationale oliekartel gevoerde beleid, de positie van het land op energiegebied dreigde te verzwakken vanwege het ontbreken van een duidelijk nationaal energiebeleid.

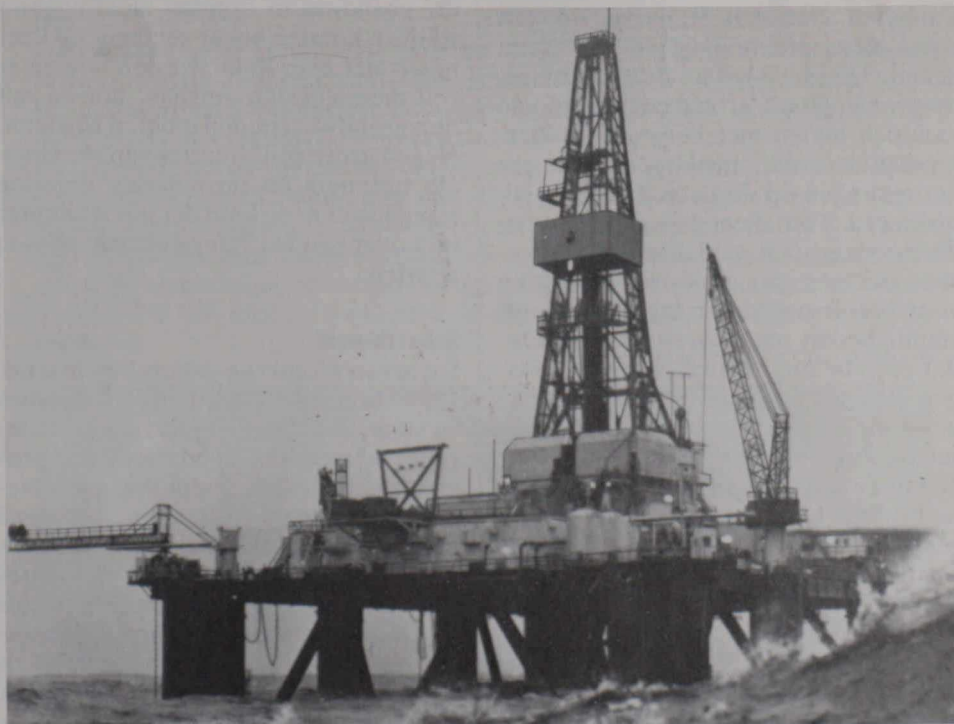
De drie principes die de basis van het N.E.P. vormen kunnen als volgt worden samengevat:

- *Veiligstelling* van de energievoorziening en uiteindelijke onafhankelijkheid van de wereldmarkt voor olie;
- *Betere kansen* te scheppen voor de

Canadezen wat betreft exploitatie van energiebronnen en de daaraan gekoppelde groei van de toeleveringsindustrie;

- *Billijkheid* door het hanteren van een beleid gericht op prijsbepaling en verdeling van baten, waarmee uitdrukking wordt gegeven aan de rechten en behoeften van de Canadezen en de ontwikkeling van alle regio's in het land.

Het kan worden gezegd dat op al deze drie punten vooruitgang is geboekt. De federale overheid en de belangrijkste energie producerende provincies hebben overeenkomsten gesloten over de verdeling van de baten. De ontwikkeling van niet-conventionele fossiele energiebronnen zoals de teerzanden, alsmede van alternatieve vormen van

energiewinning wordt krachtiger dan tevoren aangepakt. Verder is er een begin gemaakt met de "canadisering" van de energiesector met als primair doel omstreeks 1990 te kunnen bogen op een Canadees aandeel in de olie- en gasindustrie van 50%.

Dit beleid beoogt meer ruimte te scheppen voor de Canadese olie- en gasmaatschappijen. Het ligt niet in de bedoeling de buitenlandse concerns te verdrijven of de werkzaamheden daarvan in Canada minder rendabel te maken.

In de jaren vijftig en zestig was 90% van de activa van de Canadese olie- en gasindustrie en 100% van de raffinage en afzet in buitenlandse handen. Mede ten gevolge van de recente activiteiten van Canadese maatschappijen zoals Petro-Canada (een staatsbedrijf opgericht in 1975), zijn deze percentages teruggebracht tot ongeveer 80% op dit ogenblik. Zonder twijfel is er een stap in de goede richting gedaan maar gezien de tijd die het gekost heeft deze betrekkelijk kleine verbetering te bewerkstelligen is er nog veel inspanning nodig voordat het doel zal zijn bereikt. Dit doet echter niets af aan de vastbeslotenheid van de overheid middels het N.E.P. tijdig en krachtig te antwoorden op de wensen van de Canadese bevolking.

Het Nationale Energie Plan is een goed voorbeeld van de mate waarin opeenvolgende Canadese regeringen waar en wanneer nodig hebben ingegrepen in de samenleving om de eenheid in dat enorme, dunbevolkte en soms ongenaakbare land te bewaren of daarin bepaalde ontwikkelingen op gang te brengen. De Canadese overheidsinterventie heeft in de loop der tijden tot de vestiging van de nationale radio- en televisie-omroep, de nationale luchtvaartmaatschappij, de ondernemingen werkzaam onder de Canadian National Railways en een lange reeks andere overheidsbedrijven geleid. De omvang van deze mobilisering van kapitaal, arbeid en technologie kan zich meten met hetgeen de allergrootste internationaal opererende ondernemingen op dit gebied hebben gepresteerd. Toch dient dit soort bemoeienis door de staat veelal te worden gezien als een pragmatische oplossing voor problemen die in bijzondere omstandigheden naar voren komen. Onder geen beding bestaat er een onbehagen over het particulier initiatief. Integendeel, het besef dat de particuliere sector altijd de stuwkracht achter de economische ontwikkeling was en blijft, leeft sterk bij de Canadese overheid. Met deze wetenschap in gedachten kan worden geconcludeerd dat het Nationale Energie Plan zich ten doel stelt de samenwerking tussen het particuliere bedrijfsleven en de overheid te bevorderen teneinde de energievoorziening van Canada op lange termijn te waarborgen.

Canada krijgt grondwet in eigen handen

Canada heeft een probleem zou oud als het land zelf uit de weg geruimd. Het probleem dat het als groot Westers land, in oppervlakte na de Sovjet-Unie het grootste ter wereld, de vroegere koloniale macht Groot-Brittannië elke keer vriendelijk moest vragen om zijn grondwet

te wijzigen.

Canada krijgt nu zijn grondwet eindelijk 'in eigen beheer'. Er komt een einde, na jarenlang geharrewar, aan een voor zowel Ottawa als Londen toch wel genante situatie.

De Britten valt overigens niets te verwijten. Het was een kwestie van ergerlijk neokolonialisme, maar meer de schuld van de Canadezen zelf dat dit laatste overblijfsel van Canada's koloniale verleden zo lang stand kon houden, terwijl het land al vijftig jaar onafhankelijk is.

Nu is er echter binnen Canada een akkoord bereikt over, wat de Canadezen noemen, 'patriëring' van de grondwet.

Dit artikel gaat inop de geschiedenis en achtergronden van de grondwetkwestie, die de Canadese politiek zo lang heeft beheerst.

Het probleem is dat Canada eigenlijk nimmer een echte eigen grondwet kreeg. De British North America Act, een Britse wet uit 1867, fungeerde alleen maar als zodanig, maar de wet bleef berusten bij het parlement in Westminster en alleen dat kon de wet veranderen, op verzoek van de Canadese regering.

Maar het was geen kwestie dat Londen tegen beter weten in krampachtig vasthield aan een laatste restant van het Britse Imperium. Het kwam de Canadezen beter uit dat hun 'geïmproviseerde' grondwet in Londen bleef liggen - want ze konden het er zelf keer op keer maar niet over eens worden hoe ze er zelf mee moesten omgaan: hoe ze zelf hun grondwet zouden moeten wijzigen. Negen grote conferenties van provinciale premiers en de federale regering slaagden er in de loop der jaren nimmer in 't over een wijzigingsformule eens te worden.

Staatsbestel

De achtergrond van dat probleem is het staatsbestel van Canada: een federatieve staat, een van de meest 'losse' federaties ter wereld. Canada heeft tien provincies, maar die aanduiding geeft Nederlanders een volkomen verkeerd beeld, met name als ze ons begrip provincie denken te kunnen 'transplanteren' op de Canadese situatie. Provincies in Canada zijn zeer autonome deelstaten met een eigen regering, een eigen parlement en zeer grote bevoegdheden op allerlei terreinen. Provincies in Ca-

nada hebben bijvoorbeeld op het gebied van economische maatregelen als het vaststellen van tariefbarrières meer bevoegdheden dan de lidstaten van de EEG hebben overgehouden. De federale regering en het federale parlement in Ottawa zijn de overkoepeling van deze deelstaten, de samenbindende factor die tien op vele manieren sterk van elkaar verschillende gebieden met uiteenlopende, vaak zelfs tegenstrijdige belangen maakt tot één geheel: de federale staat Canada.

In die grote autonomie van provincies, hun onderlinge verschillen en vooral hun geheel eigen belangen ligt de kern van de onenigheid over Canada's

BRITISH NORTH AMERICA ACT AND AMENDMENTS

(TOGETHER WITH PRE-CONFEDERATION STATUTES AND DOCUMENTS, A SHORT HISTORICAL REVIEW, A CHAPTER ON RESPONSIBLE GOVERNMENT AND A CHAPTER ON THE YEARS PRECEDING CONFEDERATION; TOGETHER ALSO WITH MANY ACTS AND ORDERS IN COUNCIL RELATING TO CANADA AND ITS PROVINCES, TO WHICH HAS BEEN ADDED A NEW PART CONTAINING THE LETTERS PATENT CONSTITUTING THE OFFICE OF GOVERNOR GENERAL OF CANADA WITH APPENDICES AND ABUNDANT NOTES.)

1867-1948

OTTAWA
EDMOND CHISHOLM, C. S. G., B. A., L. P.,
KING'S PRINTER AND CONTROLLER OF STATIONERY
1941

grondwet. Die grondwet regelt immers ook de machtsverhouding tussen de provincies onderling en tussen de provincies en de federale regering in Ottawa.

Bizar

Met z'n allen waren federale en provinciale politici het er best over eens dat het bizar was dat ze Londen moesten vragen de grondwet aan te passen. Natuurlijk vonden ze allemaal dat Canada een 'echte' grondwet zou moeten hebben. Maar wat er in die grondwet moest staan over de verhouding provincies-Ottawa, daarover bleven ze het even hartgrondig oneens.

Wat dat betreft lijkt de situatie in de wereld geprojecteerd te kunnen worden op de Canadese interne toestand. Wel of geen eigen grondwet verandert daar niets aan. Canada heeft zijn eigen Oost-West-problemen, zijn eigen problemen van verschillen tussen rijk en arm (in dit geval rijke en minder rijke provincies), zelfs zijn eigen strijd tussen olieproducent en olie-importeur.

Die problemen vinden hun oorsprong in natuurlijke, politieke en economische gegevens. In grote lijnen kan gezegd worden dat het westen van Canada wordt gevormd door de provincies die door de natuur rijk gezegend zijn met uiterst begeerlijke zaken als olie, aardgas, kolen, tal van andere delfstoffen, hout en rijke landbouwgronden. In het oosten liggen de provincies met industrie, de grote steden, kort gezegd: de verbruikers van wat het westen van en uit de grond haalt. Minder rijke provincies ook.

Aan de ene kant dus leveranciers van grondstoffen, die een goede prijs voor en volledige zeggenschap over hun rijkdommen eisen. Aan de andere kant af-

Hoe het allemaal begon...

De grondwetsperikelen van Canada vinden hun oorsprong in de wijze waarop Canada, zoals we dat nu kennen en de British North America Act (BNA) waar alles om draait, tot stand kwamen.

De BNA Act van 1867 verenigde aanvankelijk slechts de Britse koloniën Opper-Canada (nu de provincie Ontario), Neder-Canada (nu Quebec), Nova Scotia en New Brunswick. Met name onder druk van de snelle opkomst van krachtige Verenigde Staten van Noord-Amerika besloten zij tot samenwerking. Later pas voegden andere gebieden zich bij de federatie. Manitoba in 1870, - Brits Columbia in 1871, Prince Edward Island in 1873 en Sakatchewan en Alberta in het begin van deze eeuw. Newfoundland kwam zelfs pas in 1949 als tiende en laatste provincie het Canada zoals we nu kennen voltooien.

De 'vaders' van de BNA Act stond van begin af aan weliswaar één grote natie voor ogen, maar evenzeer waren ze vastbesloten de eigen identiteit van hun respectievelijke gebieden te bewaren. Een federatie was het antwoord. De machtsverhouding tussen provincies en federaal gezag is in de loop der jaren onderhevig geweest aan een golfbeweging die dan de ene dan de andere partij meer c.q. minder invloed gaf. De oorspronkelijke BNA Act van 1867 gaf grote macht aan de federale regering die verantwoordelijk gesteld werd voor 'vrede, orde en goed bestuur.' Ook de economische macht (belastingheffing) voor Ottawa was groot. Het was wat genoemd wordt de periode van het 'Pan-Canadese uitgangspunt.' De Tweede Wereldoorlog bijvoorbeeld was zoals te verwachten ook een periode waarin nationale eenheid en federaal gezag voorop stonden. De ontwikkeling van de laatste decennia werd gekenmerkt door de sterke economische groei van met name de westelijke provincies. Ze begonnen economisch het federale gezag naar de kroon te steken. Groeiende economische macht bracht groeiend besef van eigenwaarde en behoefte aan groeiende politieke macht en zeggenschap in nationale aangelegenheden, automatisch ten koste van federale macht.

Tegelijkertijd begon zich de politieke scheidslijn af te tekenen, waarbij degenen die in Ottawa federaal regeerden in het westen van het land politiek geen been meer overhielden om op te staan. Het werd voor hen moeilijk vol te houden dat ze spraken namens geheel Canada.

Zelfbewustzijn zoals vanouds op grond van taal en cultuur in de provincie Quebec reeds bestond en dat leidde tot de bekende problemen met de regering in Ottawa, ontstond in andere provincies op grond van economische ontwikkeling.

Vroeger arme provincies werden rijk; vroeger rijke provincies maakten een relatieve teruggang door. In een heel natuurlijke reactie hechten provincies die het voor de wind gaat en het gevoel hebben hun eigen zaken te kunnen behartigen minder aan krachtig federaal gezag dan provincies die aangewezen zijn op federale steun en op het principe dat 'Ottawa' Canada's rijkdommen eerlijk moet verdelen en daar dus de macht en bevoegdheden toe moet hebben.

Aan de federale regering in de persoon van Pierre Trudeau de moeilijke taak te laveren in dit uiterst gecompliceerde krachtenveld van historische, politieke, culturele en economische belangen en tegenstellingen onder het motto dat Canada meer is dan de som van tien provincies.

Het tij moet worden gekeerd, vindt Ottawa. Verder uitholling van de federale bevoegdheden kan eenvoudig niet. De handelingsbekwaamheid van Ottawa komt in het geding. Vandaar Trudeau's eigenmachtig initiatief waarmee hij uiteindelijk 'met het mes op tafel' de provinciale leiders gedwongen heeft de eerste aanzet te geven tot het noodzakelijke 'nieuwe federalisme'. Dat het nu bereikte akkoord het antwoord op alle problemen is, die illusie koestert niemand.

Samenkomst in Charlottetown

Applaus voor Trudeau na afloop van de stemming in het lagerhuis.

Beide partijen deden een aanzienlijke hoeveelheid water in de wijn. Trudeau mag zijn handvest van mensenrechten in de grondwet op laten nemen.

Na een nieuwe conferentie werden twee nieuwe clausules in het handvest opgenomen. De eerste garandeerde de gelijkheid van de rechten van mannen en vrouwen; de tweede bevestigde de historische rechten van de autochtone bevolkingsgroepen en erkende deze rechten voor altijd.

In ruil daarvoor aanvaardde Trudeau een wijzigingsformule, die bepaalt dat een wijziging gesteund dient te worden

Jean Chrétien, Minister van Justitie, rechterhand van Premier Trudeau, bij het tot stand komen van de nieuwe constitutie.

door zeven van de tien provincies, die dan wel samen minstens vijftig procent van de bevolking moeten vertegenwoordigen.

Het bleek voor negen van de tien provinciale premiers aanvaardbaar. Maar de nationale eensgezindheid over de grondwetkwestie die Trudeau nastreefde is er toch niet gekomen. Voor Londen is het waarschijnlijk wel voldoende. Nu negen van de tien provincies akkoord gaan met een verzoek van het federale parlement om de grondwet te wijzigen en te verzenden naar Ottawa kan het parlement in Westminster zich niet permitteren nog dwars te gaan liggen.

Mijlpaal

Het compromis is zonder twijfel een historische mijlpaal, maar het heeft waarschijnlijk tevens een ander eveneens lang smeulend vuur fel aangeblazen: de neiging tot afscheiding in de franstalige provincie Quebec.

Trudeau's verzekering dat de wijziging van de BNA Act de zeer grote bevoegdheden van de provinciale regeringen niet aan zal tasten, was voor Levesque niet voldoende. Hij waarschuwde voor een nieuwe golf van separatisme onder de bevolking van zijn provincie. Separatisme, dat voorlopig in de ijskast leek gezet toen in mei 1980 bij het referendum zestig procent van de bevolking van Quebec nee zei tegen Levesque's voorstel te onderhandelen over losmaking van de provincie van de rest van Canada.

Levesque voelt zich naar zijn zeggen verraden, met name door het opnemen van het manifest van grondrechten voor de burgers, dat Trudeau in Londen in de BNA Act wil laten opnemen. Daarin zijn ook de taalrechten van de Canade-

zen opgenomen en Levesque is bang dat de zwaarbevochten overheersende rol van het Frans in zijn provincie aangetast zal worden. Trudeau zal in de grondwet namelijk opnemen dat minderheden (Engelsprekenden in Quebec en Franssprekenden elders in het land) recht hebben op onderwijs in hun eigen taal als hun groep groot genoeg is. Levesque doet in zijn provincie alles om het Frans als officiële taal te bevorderen. Verbitterd en boos waarschuwde Levesque voor 'niet te voorspellen gevolgen'. Niet uitgesloten is dat hij nieuwe provinciale verkiezingen uitschrijft met als belangrijkste inzet de autonomie van Quebec. Een herleving van het verworpen idee van 'sovereiniteitsassociatie' lijkt niet uitgesloten. Dat wil zeggen politieke afscheiding van Quebec onder handhaving van nauwe economische banden met de rest van Canada. Als Levesque zijn woede over Trudeau's handelen voldoende weet over te dragen in zijn eigen regio zou hij bij een nieuwe raadpleging best wel eens meer steun voor dat idee kunnen krijgen; misschien wel een meerderheid.

Eindelijk

Op 2 december 1981 was het dan eindelijk zover. Een overgrote meerderheid van het Canadese Lagerhuis (246 stemmen voor en 24 tegen) nam het ontwerp voor de gewijzigde grondwet aan. Ook de Senaat keurde het ontwerp goed en dat kan nu naar Londen worden gestuurd. En dan zal uiteindelijk de Canadese wens tot 'patriëring' van de eigen grondwet vervuld kunnen worden.

Alleen zullen de interne Canadese moeilijkheden dan nog niet zijn opgelost. Want hoewel de separatistische neigingen die de kop opstaken in het westen van het land naar het aloude voorbeeld van Quebec nu misschien zijn bezworen - wordt aan het probleem Quebec een nieuwe impuls gegeven.

'We zijn er vijftig jaar lang uit gekomen, dus het zal nu ook wel weer lukken' zeggen sommige Canadezen, vertrouwend op de democratische gezindheid en de gevoelens van 'eenheid-ondanks-alles'. Opiniepeilingen geven deze redenering in zoverre gelijk dat blijkt dat de meeste Canadezen zich het meest happy zouden voelen bij sterke provincies én een sterke federale regering.

Een van de premiers heeft de grondwetkwestie geruime tijd geleden de 'Pierre en René Show' genoemd. Het ziet er naar uit dat deze show nog geruime tijd geprolongeerd zal worden, maar niemand kan beweren dat het voor wat Canada's toekomst betreft gebeurt 'wegens groot succes'.

Want niet vergeten moet worden dat Levesque en Quebec een kwart van Canada's bevolking vertegenwoordigen.

De Indianen van Canada

„Langzamerhand ontdekte ik dat de blanken in twee soorten tijd leven, in het verleden en in de toekomst. Indianen leven daarentegen in een eeuwig heden. Onze geschiedenis gaat slechts terug tot de oudste van de gemeenschap, daarom konden we alleen maar leven in het hier en nu.

Als we als jullie, blanken, zouden worden, en rekening houden met het verleden en leven in een soort toekomst die niet bestaat, dan zijn we helemaal weg uit het heden.

Dat overkomt me wanneer ik omschakel van onze taal naar het engels. En wanneer ik na een tijdje engels gesproken te hebben in de blanke maatschappij, terugkeer naar de Indiaanse gemeenschap, dan heb ik het er echt moeilijk mee. Ik weet niet hoe lang het duurt om me weer aan te passen en ik realiseer me niet wanneer het gebeurt, maar op een gegeven moment behoort ik weer helemaal tot die gemeenschap en vergeet ik die abstracte tijd daarbuiten.”

Wilfred Pelletier

Hoe moeilijk het is verschillende culturen te laten samengaan blijkt wel uit deze woorden van Wilfred Pelletier. Hij is zelf Indiaan. Hij behoort tot het volk dat eeuwenlang het Noordamerikaanse land bewoonde. Een volk dat bestond uit verschillende stammen, met een cultuurpatroon dat totaal verschilde van dat van de blanken. Op tal van bijeenkomsten heeft Pelletier zich ingezet voor een beter begrip voor de Indianen en hun specifieke problemen.

Geschiedenis

Dat begrip was er zeker niet toen de eerste kolonisten voet op Amerikaanse bodem zetten. Deze namen vanzelfsprekend aan dat iedereen die anders was dan zij, minderwaardig was. Maar de Indianen bleken een vriendelijk volk.

Eigendom, dus ook het bezit van land, was in heel Amerika onbekend. De Indiaan leefde als een natuurlijk onderdeel van zijn omgeving, als nomade of

als landbouwer. Hij verbouwde niet meer dan hij nodig had om van te leven. De Europese immigranten, die meer uit waren op kolonisatie dan op verovering, wisten niet wat ze met de Indianen aan moesten. Konden ze land afnemen van de Indianen, dat deze zelf niet als eigendom beschouwden? Het particulier eigendom gaf de Europeaan een gevoel van veiligheid en vrijheid. Zonder land was en had hij niets.

Het is duidelijk dat toen de Europeanen de Indianen ontmoetten, zij elkaar niet begrepen.

Het is niet precies bekend hoeveel Indianen er leefden in het gebied dat nu Canada heet. In de tijd dat de eerste blan-

ken er zich vestigden waren er naar schatting 200.000 tot twee miljoen Indianen. Nu zijn het er 310.000. Daarbij zijn de Indianen die niet bij het Department of Indian Affairs zijn geregistreerd niet inbegrepen.

Antropologen geloven dat de Indianen afkomstig zijn van Noord-Azië. Ze zouden in de prehistorie via de Bering Zee naar Noord-Amerika zijn getrokken.

Waarschijnlijk heeft meer dan een miljoen mensen in Canada Indiaans bloed. Veel Indianen zijn volledig geïntegreerd in de Canadese maatschappij. Ze konden ook kiezen voor het leven in de reservaten, met hun eigen sociale structuur, die echter door de veranderde economische omstandigheden niet dezelfde is als voor de komst van de blanken.

In deze reservaten leven honderden Indiaanse groepen die 'bands' worden genoemd. Van de 573 officieel erkende bands heeft het merendeel een bevolking van minder dan duizend mensen.

Indianen

Over het algemeen zijn de leefomstan-

digheden in de reservaten, wat betreft huisvesting, gezondheidszorg en sociale voorzieningen verbeterd. Toch ligt hun levensstandaard nog onder het nationaal gemiddelde. Het verlies van de eigen identiteit en de onvermijdelijke aanpassing aan de Noord Amerikaanse levenswijze buiten de reservaten, geeft vooral de jongeren veel problemen. Het aantal gewelddadigheden, zelfmoorden en gevallen van overmatig drankgebruik ligt bij de Indianen boven het landelijke gemiddelde.

In de loop der tijd is er een aantal verdragen tussen de Indianen en de regering gesloten, de zogenaemde 'treaties'. Bij deze overeenkomsten werden, zowel voor als na de Confederatie, stukken land aan de regering overgedragen. Zij bepaalden de grenzen en hoe ze moesten worden bestuurd. In ruil daarvoor werden gebieden bestemd voor reservaten en kregen de Indianen die er woonden een jaarlijkse som geld en vergunningen om te jagen en te vissen.

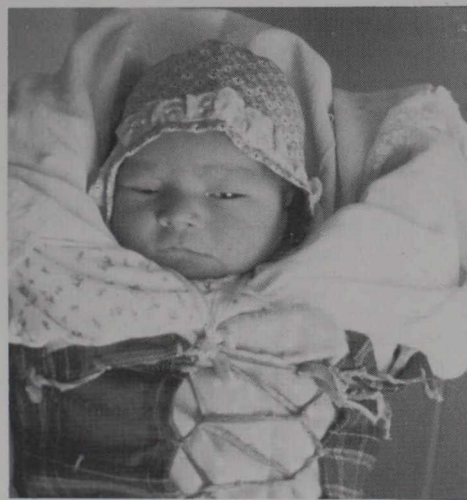
West-kust Indiaan in traditioneel costume.

Deze diensten zijn uitgegroeid tot een reeks sociale voorzieningen; huisvesting, onderwijs en volksgezondheid vallen onder een aantal ministeries, in het bijzonder onder het Department of Indian and Northern Affairs. Het Department of National Health en Welfare behartigt de gezondheidszorg.

Organisatie

De 'Indian Act' van 1876 voorziet in het beheer van Indiaanse zaken in Canada. Sinds 1951 is de Indian Act in essentie gewijzigd tot de huidige vorm, die nog om aanpassing vraagt. De Canadese regering probeert met de Indiaanse leiders tot overeenstemming te komen. Voor de geregistreerde Indianen is de National Brotherhood een belangrijke en invloedrijke organisatie. De laatste twintig jaar hebben de bands meer zelfbestuur gekregen.

Naast de stukken land die volgens de treaties tot reservaat zijn geworden, is er nog een groot gebied in Canada waar de aanspraken nog moeten worden geregeld. In 1973 is de regering begonnen groepen Indianen te laten onderzoeken welke gebieden zij tot hun oorspronkelijke land kunnen rekenen. Wanneer deze claims worden toegewezen kunnen de Indianen zich daar vestigen. Bovendien ontvangen zij een schadeloosstelling.

Onderwijs

Het contact met de andere cultuur begint voor de Indiaan al op de scholen. Wilfred Pelletier vertelt: „Blanke onderwijzers klagen altijd dat de Indiaanse kinderen problemen hebben met abstracte begrippen. Dat had ik ook. Het is voor ons erg moeilijk de zin te zien van het leren van aparte onderdelen, zoals op school wordt onderwezen, om scheikunde, wiskunde of frans te leren, zonder samenhang met een groter geheel. De Indianen benaderen de dingen van de andere kant. We beginnen met het geheel en onderzoeken dan elk onderdeel in relatie tot dat geheel.”

Het onderwijs aan kinderen in de reservaten valt onder de verantwoordelijkheid van het Department of Indian Affairs and Northern Development. De regering steunt het plan van de National Brotherhood voor meer plaatselijk bestuur en een grotere verantwoordelijkheid van de ouders. Dit had tot resultaat dat een groot aantal bands nu de eigen scholen beheert. Van de geregistreerde Indianen is meer dan de helft jonger dan 15 jaar. Het aantal Indiaanse kinderen dat voortgezet onderwijs volgt is wel gestegen, maar de meesten maken de school niet af.

Cijfers uit 1979 tonen aan dat er nu ongeveer 34.000 leerlingen zijn die onderwijs volgen op regerings- en bandscholen, 47.000 op provinciale en privescholen.

Er zijn 4200 studenten aan de colleges en universiteiten en 4500 Indiaanse kinderen volgen een vakopleiding.

Toekomst

In de meeste bands worden veel zaken nu zelf bestuurd. Het is te verwachten dat deze trend zal aanhouden, waarbij de regering - samen met de Indianen - zal trachten deze mensen zo effectief mogelijk te helpen, met behoud van hun eigen identiteit.

De nieuwe grondwet is voor alle Canadezen, maar zeker voor de Indianen van het grootste belang. Het voorgestelde wettelijke besluit voorziet in het raadplegen van de oorspronkelijke bevolkingsgroepen van Canada en het laten deelnemen van de Indianen aan het officiële overleg over alle zaken waar zij direct bij betrokken zijn, over hoe de identiteit en de vaststelling van hun rechten in de grondwet zullen worden vastgelegd.

De band van de Canadese regering met de Indianen werd onlangs nog eens duidelijk tot uiting gebracht door de minister van Indian and Northern Affairs, John Munro: „De regering en de oorspronkelijke bevolkingsgroepen en alle Canadezen moeten samenwerken om te waarborgen dat wat nu als grondwettelijk proces is begonnen, leidt tot wetgevende en programmatische veranderingen, die voor altijd een einde zullen maken aan de ongelijke behandeling van het Indiaanse volk.”

Een reusachtige stap voorwaarts werd op 2 december 1981 genomen toen het Canadese Lagerhuis met een overweldigende meerderheid het voorstel tot wijziging van de grondwet aannam. Een van de zeer belangrijke artikelen van de gewijzigde grondwet is de bepaling in het zgn. "Manifest voor de Mensenrechten" waarbij "de overeenkomsten, rechten en vrijheden die aan de oorspronkelijke bevolkingsgroepen van Canada toebehoren" voor altijd zullen worden gegarandeerd en erkend.

actualiteiten
actualiteiten
actualiteiten
actualiteiten
actualiteiten

✚ **CP AIR OPENT
RECHTSTREEKSE
LUCHTVERBINDING
TUSSEN SCHIPHOL EN
HALIFAX**

Op 7 december heeft CP Air een nieuwe wekelijkse lijnvlucht geopend tussen Schiphol en Halifax in de provincie Nova Scotia. Hierdoor worden de Canadese zeeprovincies opgenomen in het lucht-net tussen Europa en Noord Amerika, want vanaf Halifax wordt een geregelde verbinding onderhouden met Montreal en Toronto.

✚ **DE OLYMPISCHE
WINTERSPELEN
VAN 1988 IN CALGARY**

In oktober werd tijdens de vergadering van het Internationaal Olympisch Comité te Baden-Baden de Canadese stad Calgary in de provincie Alberta gekozen als de plaats waar in 1988 de Olympische winterspelen zullen worden gehouden. De premier van Alberta, Peter Lougheed, was naar Baden-Baden gekomen om bij de verkiezing aanwezig te zijn. Hij sprak zijn grote tevredenheid uit over het resultaat. "Het is geweldig voor Canada", zei hij, "want zo'n gebeurtenis zal

Uitzicht op de hellingen waar in 1988 de beste skiërs ter wereld hun krachten zullen meten.

Calgary, waar in 1988 de Winterspelen zullen worden gehouden.

aanzienlijk bijdragen tot de nationale eenheid". De regering van de provincie stelt zich voor nieuwe sportfaciliteiten te bouwen, die ook na de Spelen door de bevolking kunnen worden gebruikt.

✚ **ORFORD
STRIJKKWARTET
EN TORONTO
SYMPHONY
ORCHESTRA IN
NEDERLAND**

In maart van dit jaar zal het beroemde Orford Strijkkwartet drie recitals in Nederland geven. Zij spelen op 7, 8 en 9 maart in respectievelijk Den Haag, Deventer en Utrecht.

In 1983 staat voor het eerst een optreden van het grootste en oudste symphonie orkest uit Canada op een der programma's van het Concertgebouw in Amsterdam. Het Toronto Symphonie Orchestra zal op zaterdag 12 maart 1983 een matinée verzorgen. Te zijner tijd zullen over het te spelen programma bijzonderheden worden verstrekt.

✚ **OPTREDEN
CANADESE PIANIST
PAUL BEMPECHAT**

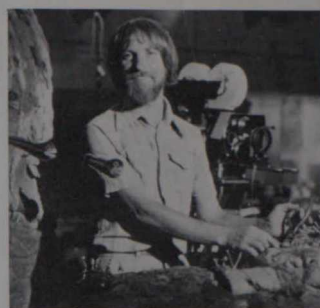
De Canadese pianist Paul Bempechat gaf van 4 tot 10 ok-

tober drie recitals in Nederland; de eerste vond plaats in het Museum Boymans-van Beuningen in Rotterdam. Twee dagen daarna verzorgde hij een koffieconcert voor meer dan 1000 toehoorders in de grote hal van "De Doelen" in Rotterdam en het laatste recital vond plaats in het Kröller-Möller Museum in Otterloo. Aan het einde van dit jaar hoopt de pianist zich weer in Nederland te doen horen in een reeks nieuwe recitals.

✚ **BEZOEK
DIRECTEUR
HOLLAND-
FESTIVAL AAN
CANADA**

Op uitnodiging van de culturele afdeling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Ottawa bracht de directeur van het Holland-Festival de heer F. de Ruiter, van 15-31 oktober j.l. een oriënterend bezoek aan Canada. Het voornaamste doel van dit bezoek was om de heer de Ruiter zich persoonlijk een indruk te doen vormen van het culturele leven in Canada, waarbij vooral het accent werd gelegd op de kleine groepen en gezelschappen op het gebied van de moderne en avantgarde.

✚ **COPRODUCTIE
NOS-NFB WON
INTERNATIONALE
PRIJS**

Op het International Festival of Films on Art in Montreal kreeg de film CO HOEDEMAN, ANIMATOR (tezamen met een Franse productie) de prijs voor de beste internationale t.v. film over kunst. De regie van de film was in handen van de Nederlander Nico Crama en de producer was Tom Daly van de National Film Board. De film is een coproductie van de Nederlandse Omroep Stichting en de National Film Board of Canada.

De film, die ook al door de NOS is uitgezonden, werd op 7 november j.l. vertoond tijdens de contactdag van de Holland Animation in het Haagse Filmhuis. Een exemplaar van deze film bevindt zich in de filmothek van de Canadese Ambassade in Den Haag. Hij wordt gratis ter beschikking gesteld aan organisaties en groepen belangstellenden.

✚ **UNIVERSIADE 83
IN EDMONTON**

Na de zeer succesvolle Gemebest Spelen van een paar jaar geleden in Edmonton, zullen er nu ook van 1-12 juli in 1983 de Werelduniversiteitsspelen worden gehouden. Men verwacht dat 4500 studenten uit 100 landen aan deze spelen zullen deelnemen.

